

Ter gelegenheid van de uitreiking van de Hollandse Maatschappij Prijzen voor Nieuw Talent, 23-11-2011 te Haarlem, op uitnodiging van voorzitter dr. Alexander Rinnooy Kan

Titel: "Talent of Kukident: Over kansen en uitdagingen van een nieuwe ondernemende generatie"

Dames en Heren, Jongens en Meisjes,

Het is voor mij een grote eer om hier vandaag voor u te spreken, over een onderwerp dat mij zeer na aan het hart staat. Talent is een schaars goed, maar anders dan met natuurlijke bronnen die niet oneindig zijn zijn, zoals olie, gas of ijzererts, heeft talent de unieke karaktereigenschap dat het zich kan vermenigvuldigen. Als ondernemer en directeur van een machinefabriek heb ik gevoelsmatig wel een beeld van de wijze waardoor talent tot volle wasdom kan komen in de productieomgeving, die mij welbekend is. Maar de toepassing en stimulering van talent op maatschappijbreed niveau, is een onderwerp dat enige nadere analyse vergt.

Juist daarom is vandaag deze plaats, met dit talentvolle gezelschap de meest aangewezen plek waar wij de term talent en de maatschappelijke waarde die de toepassing hiervan met zich mee brengt, nader in tegen het licht kunnen houden.

Om een start te maken, vraag ik u om uw ogen te sluiten, en met mij op reis te gaan naar een ver verleden. Open uw ogen, en waan u te midden van een Griekse Agora, de plaats waar ruim tweeduizend jaar geleden in de Hellenistische periode van het oude Griekenland de burgers samenkwamen om elkaar toe te spreken en onderling handel te drijven. Om de waarde van de goederen inzichtelijk te maken, werkte men ondermeer met inhoudsmaten. En om het nogal omslachtige proces van ruilhandel te voorkomen, gebruikte men gouden en zilveren drachmen om te betalen voor goederen en diensten. Had als handelaar of werknemer een grote hoeveelheid gouden of zilveren munten verzameld, en vormde deze verzameling de hoeveelheid van 34.2 kilogram, dat bezat je als handelaar 1 Talent.

Om dit in perspectief te plaatsen, gold destijds dat een arbeider 14 jaar moest werken, om over 1 zilveren talent te beschikken. Het moge duidelijk zijn, dat de uitspraak 'woeker met je talenten' in het oude Griekenland zeker nog niet van toepassing was, want je was zeer fortuinlijk, als je reeds over 1 talent beschikking had. Talent was in die tijd werkelijk schaars, in fysieke vorm slechts zeer matig aanwezig en zeer beperkt toegankelijk voor het gewone volk.

Terug naar het heden. Een aardige analogie dient zich aan. Waar de oude Grieken een geldwaarde de term 'talent' gaven, blijkt anno 2011 dat hun nakomelingen in de hedendaagse samenleving relatief weinig talent hebben voor duurzame waardecreatie en fatsoenlijke overheidsfinanciën. Zelf had ik medio april van dit jaar het voorrecht om samen met onze algemeen secretaris Abe Brandsma een week lang een handelsmissie in Griekenland bij te wonen, samen met de Europese collega's van andere jonge werkgeversverenigingen. Het was werkelijk een onvergetelijke ervaring, vanaf het eerste moment.

Al snel werd duidelijk dat Griekenland niet langer alleen bekend zal staan om zijn schitterende standen, zalige gerechten en swingende obers, maar dat de ruïnes van het moderne Griekenland groter lijken te zijn dan de ruïnes die de oude Grieken hebben achtergelaten. Graag zou ik dan ook de Europese regeringsleiders willen oproepen om verantwoordelijkheid te nemen voor het debacle dat zich nu afspeelt in Griekenland, door het fonds te vergroten en de discussie over de toekomst van de euro voor eens en altijd te sluiten. Zojuist zijn de cijfers van de industriële productie binnen de Eurozone over september bekend geworden, die 6.4% lager uitvallen dan in 2010. Laten wij ons minder richten op weigerachtige ambtenaren, de caviapolitie of het waarschijnlijke onfatsoen van Cruijff, maar op de zaken die noodzakelijk zijn om ons land ook in de toekomst economisch succesvol te maken.

Om dit mogelijk te maken, zou ik graag een oproep willen doen aan de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen.

Graag neem ik u hiervoor opnieuw terug in de geschiedenis, ditmaal geen duizenden jaren, maar slechts enkele eeuwen. Vóór de industriële revolutie was er sprake van kennisoverdracht van oud naar jong via het leerling, gezelschap & meester-systeem, een systeem dat ook heden ten dage navolging verdient.

Eerder dit jaar week haalde de voorzitter van CNV Jongeren IJmert Muilwijk de krantenkoppen met de aankondiging om samen met het LAKS een zwarte lijst te publiceren van vervolgoopleidingen met geringe baankansen. Een opmerkelijk en lovenswaardig initiatief, dat ik als jonge werkgever van harte steun. Maar voor een goede aansluiting tussen het hedendaagse aanbod van vervolgoopleidingen en de arbeidsmarkt van de toekomst is meer nodig dan deze vorm van informatievoorziening.

Voor nu de omvangrijke generatie van babyboomers op het punt staat om af te zwaaien hebben groeiende bedrijven extra behoefte aan gekwalificeerd vakpersoneel. De kloof tussen onderwijs en arbeidsmarkt lijkt groter te worden, en de waarde van diploma's is niet langer vanzelfsprekend getuige het recente debacle dat begon bij verschillende HBO-opleidingen van Inholland.

In het middelbaar beroepsonderwijs zijn goede voorbeelden die bewijzen dat het ook anders kan. Zelf ben ik, naast voorzitter van Jong Management, directeur van NOVACON B.V., een technische dienstverlener in Oost-Gelderland. Juist in deze regio, waar de traditionele maakindustrie sterk is vertegenwoordigd, was al in de jaren '80 van de vorige eeuw grote behoefte aan technisch personeel. Een groep ondernemers sloeg de handen ineen en richtte een bedrijfstakschool op, die vandaag de dag samen met ruim tachtig lidbedrijven samenwerkt aan de opleiding van leerlingen in de metaalsector. Via de aloude leerling-gezel-meester-structuur vindt gezamenlijke kennisoverdracht plaats, terwijl de leerlingen loon krijgen voor het werk dat zij doen.

Doordat de ontwikkeling van de vaardigheden grotendeels op de werkvloer plaats vindt, hebben deze leerlingen eveneens baat bij het werkritme en de structuur die deze professionele en toepassingsgerichte omgeving biedt.

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen Marja van Bijsterveldt-Vliegthart zou dergelijke initiatieven meer moeten steunen. Aan de ene kant zijn fiscale voordelen voor deelnemende lidbedrijven gewenst, immers: zij betalen mee aan de opleiding van een leerling, maar lopen tegelijkertijd het risico dat dezelfde leerling op een later tijdstip zijn opgedane kennis inzet in dienst van de concurrent. Aan de andere kant zou de minister gepensioneerde ambachtslieden moeten verleiden om hun ruime kennis en kunde in te zetten voor de opleiding van de makers van de toekomst.

De keuze is wat mij betreft dan ook simpel: richten ouderen zich op het opsouperen van opgebouwde pensioenrechten uit jaren dat er nauwelijks premie is betaald, om vervolgens de geraniums water te geven en Kukident aan te brengen, of werken zij samen met een nieuwe generatie aan de ontwikkeling van nieuw talent?

Ik dank u hartelijk. Dixit

Oscar Kuhl

Voorzitter Jong Management